Taina Vallander

22.2.2022

Eduskunnan hallintovaliokunta
HaV(at)eduskunta.fi

Kirjallinen asiantuntijalausunto HaV to 24.2.2022 klo 12.15

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi, HE 232/2021 vp

- STTK pitää hallituksen esitystä pääosin myönteisenä ja perusteltuna. Se tukee tavoitetta kolminkertaistaa kansainvälisten opiskelijoiden ja tutkijoiden määrä Suomessa, mikä on työikäisen väestön vähenemisen, alhaisen syntyvyyden sekä huoltosuhteen heikkenemisen vuoksi tarpeellinen keino työikäisen väestön määrän varmistamiseksi tulevaisuudessa.

- Muutoksella voidaan parantaa maahantulo- ja oleskelulupaprosessin sujuvuutta hallituksen esityksessä todettujen ryhmien osalta. Lisäksi sillä voi vapauttaa resursseja muiden lupatyyppien käsittelyyn ja siten nopeuttaa oleskelulupien käsittelyprosesseja muidenkin ryhmien osalta.

- Muutokset kansainvälisten opiskelijoiden ja tutkijoiden työnhaluvan kestoon parantavat valmistuneiden mahdollisuuksia sekä motivaatiota työllistyä Suomen työmarkkinoille.

- STTK ei pidä perusteltuna toisen asteen opiskelijoiden rajaamista hallituksen esityksen ulkopuolelle.

Opiskelijoiden maahantulo

Hallituksen esityksen ehdotus kolmannen maan kansalaiselle myönnettävästä ensimmäisestä oleskeluluvasta koko tutkinnon tai opintojen suorittamisen keston ajalle on kannatettava ja monin tavoin onnistunut. Muutos edesauttaa opiskelijan mahdollisuutta keskittyä opintoihinsa ja sitouttaa suorittamaan koko tutkinnon loppuun Suomessa sekä työllistymään valmistumisen jälkeen suomalaisille työmarkkinoille.

Taina Vallander 22.2.2022

Hallituksen esityksessä on perusteltu yhtäjaksoisen pidemmän oleskeluluvan merkitys vetovoimatekijänä kolmansista maista saapuville opiskelijoille, joista moni maa kilpailee. Kansainvälisessä vertailussa muiden maiden opiskelun perusteella myönnettävät oleskeluluvat ovat lyhytkestoisempia.

STTK katsoo, että muutosehdotus koko opiskeluajan kestävästä oleskeluluvasta olisi pitänyt laajentaa koskemaan kaikkia koulutusasteita eli niin toisen asteen opintoja kuin korkeakouluopintoja varten oleskelulupaa hakevia henkilöitä sekä heidän perheenjäseniään.

Lakiluonnoksessa korkeakouluopiskelijoiden opiskelujen aikaisen oleskelulupaa esitetään myönnettäväksi jatkuvana aiemman tilapäisen luvan sijasta. Muiden kuin korkeakouluopiskelijoiden opiskelujen aikainen oleskelulupa myönnettäisiin esityksen mukaan edelleen tilapäisenä. STTK ei pidä perusteltuna toisen asteen opiskelijoiden rajaamista esityksen ulkopuolelle.

Tulevaisuudessa työvoimatarve tai osaajapula ei kohdistu vain korkeakoulutettuihin ammatteihin tai tehtäviin. Ammatillisen koulutuksen muodostama osaaminen ja toisen asteen tutkintojen merkitys työelämälle tulisikin huomioida lakimuutoksen yhteydessä yhdenvertaisesti korkeakouluopintojen kanssa.

Kansainvälisistä opiskelijoista parhaiten työllistyvät sosiaali- ja terveysalojen opiskelijat. Sosiaali- ja terveysalalla on myös voimakas työvoimapula nyt ja yhä lisääntyvästi tulevaisuudessa.

Sosiaali- ja terveysalalla suurin työvoiman tarve on toisen asteen koulutuksen työtehtävissä, esimerkiksi ikääntyvien hoivassa. STTK pitääkin välttämättömänä, että lakiesitystä täydennetään niin, että korkeakouluopiskelijoiden lisäksi tavoitteiden ja kustannusten osalta huomioidaan myös ammatillinen koulutus.

Ansiotyön ja opintojen yhdistäminen

STTK pitää myönteisenä mahdollisuutta ansiotyön ja opintojen yhteensovittamiseen. Opiskelijoiden ja heidän perheenjäsentensä mahdollisuus tehdä ansiotyötä edesauttaa juurtumista suomalaisille työmarkkinoille ja suomalaiseen yhteiskuntaan. Opiskelijoiden ansiotyön määrä on rajattu 30 tuntiin, mitä STTK pitää onnistuneena sikäli, että se edistää keskittymistä opintoihin ja niiden loppuunsaattamista. Myös mahdollisuus tehdä suurempia tuntimääriä esimerkiksi oppilaitosten loma-aikoina ja tasoittaa tuntimäärää, on onnistunut. Toimeentuloedellytysten selkeyttäminen ja yksinkertaistaminen sekä toimeentulon todistamisen painottuminen lupaprosessin alkuun on STTK:n mielestä kannatettava ja prosessia selkeyttävä muutos.

Taina Vallander 22.2.2022

No mobility -periaate

STTK pitää lakiesitykseen sisältyvää liikkumisoikeuden epäämistä kolmansista maista tulevien opiskelijoiden osalta eriarvoistavana ja perusteluiltaan puutteellisena. Kansainvälinen liikkuvuus opintojen aikana esimerkiksi vaihto-opiskelun muodossa on keskeinen osa oppimista ja tavoiteltavaa opiskelijan kehittymisen kannalta. Ulkomailla tapahtuva vaihto-opiskelu ja työharjoittelut ovat kestoltaan yleensä vain joitakin kuukausia.

STTK ry

Lisätietoja Taina Vallander
johtaja
taina.vallander@sttk.fi